Lausunto
Päivämäärä: 29.9.2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

E 52/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Komission tiedonanto: Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa kuvatusta E-kirjeestä E 52/2025 vp. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavasti:

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa kirjeessä esitettyjä näkemyksiä Suomen kannaksi. Ministeriön edustajia on osallistunut tämän valmisteluun.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä kirjeessä esitetyn kannan mukaisesti, että Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelman toimeenpanossa huomioidaan jo päätetyt ja toimeenpanossa ja valmistelussa olevat digitalisaatiota, dataa ja tekoälyä koskevat EU:n politiikka- ja sääntelytoimet. Ministeriö korostaa tarvetta koordinoida ja sovittaa yhteen eri aloitteiden valmistelu ja toimeenpano tärkeimpien EU-tason lautakuntien ja työryhmien, kuten datainnovaatiolautakunnan, tekoälyneuvoston ja Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunnan, kesken.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä, että kilpailukyvyn kannalta nostetaan esiin keskeisenä tarvittavat panostukset tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä digitalisaatioon, jota edistävinä teknologioina tunnistetaan tekoälyratkaisujen lisäksi muun muassa suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia ja 6G toisiinsa linkittyvinä teknologioina. Kyberturvallisuus ja turvallinen kriittinen digitaalinen infrastruktuuri sekä mahdollisuus tuottaa teknologialla tehokkaampia ja parempia julkisia palveluita on huomioitu asianmukaisesti kirjeen kannassa. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että erilaisten teknologioiden hyödyntämisessä on otettava huomioon sisäänrakennettuna ja oletusarvoisena tietosuojan periaatteet. Vastaavasti tieto- ja kyberturvallisuuden huomioiminen tekoälykehityksessä tulisi olla perusedellytys ja näiden tulisi olla myös sisäänrakennettuna tekoälyä hyödyntävien digitaalisten palveluiden järjestämisessä.

Tutkimus- ja innovaatiopanostuksien sekä tekoälyn vastuullisen kehittämisen ja hyödyntämisen lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö korostaa digi- ja datainfrastruktuurin merkitystä. Sen kehitys tukee Suomeen saatavan kasvun mahdollisuuksia niin tekoälystä kuin muista teknologioista. Liikenne- ja viestintäministeriö nostaa esiin, että toimintasuunnitelmassa esitetyt tekoälyn gigatehtaat ovat sekä EU:lle että Suomelle strateginen mahdollisuus vahvistaa digi- ja datainfrastruktuuriamme, kilpailukykyämme ja asemaamme uuden sukupolven tekoälyn ja teknologian kehityksen edelläkävijänä muuttuneessa turvallisuusympäristössä.

Tekoälyn suorituskyky on suoraan riippuvainen siitä, kuinka laadukasta ja kattavaa dataa sen kouluttamisen tai käytön aikana on hyödynnetty. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että on syytä huolehtia tekoälyn kehittämistä varten käytettävissä olevan datan avoimuudesta, saatavuudesta ja hyödynnettävyydestä selventämällä ja sujuvoittamalla dataa ja sen hallintaa koskevaa nykyistä sääntelyä ja siihen perustuvia rakenteita.

Liikenne- ja viestintäministeriö | **Kommunikationsministeriet**
PL 31, 00023 Valtioneuvosto | lvm.fi | p. 0295 16001
PB 31, 00023 Statsrådet | lvm.fi/sv | tfn 0295 16001

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä dataan ja sen hallintaan liittyen, että EU:n digi - ja datasääntelyn onnistuneella kansallisella toimeenpanolla ja olemassa olevia EU-rakenteita, kuten muun muassa tekoälysäädöksen mukaisia sääntelyn testiympäristöjä, data-avaruuksia, eurooppalaisia digitaali-infrastruktuurikonsortioita, hyödyntämällä mahdollistettaisiin uusien käyttötapauksien ja innovaatioiden kehittäminen vauhdittamaan EU:n ja Suomen tuottavuutta ja kilpailukykyä. Samalla luodaan toimiva, turvallinen ja oikeudenmukainen eurooppalainen digitaalinen toimintaympäristö. Ennen uutta sääntelyä tai rakenteita on varmistettava, että ne perustuvat todelliseen tarpeeseen, eivätkä aiheuta tarpeetonta sääntely- tai hallinnollista taakkaa yrityksille, kuluttajille tai julkiselle sektorille.

Yhtäältä liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä koskien pilvipalvelujen ja tekoälyn kehittämisen säädöksen osalta, että selvitettäisiin yritysten ja julkisen sektorin tarpeet ennen uutta sääntelyaloitetta sekä uuden aloitteen tarkoituksenmukaisuus suhteessa jo olemassa olevaan sääntelyyn. Ministeriö pitää hyvänä lähtökohtana, että pilvipalveluiden asiakkuudet ja kapasiteetin lisääminen määrittyvät mahdollisimman markkinaehtoisesti.

Tomi Paavola
Hallitussihteeri
Datatalous- ja mediayksikkö
Tieto- ja turvallisuusosasto